

Yükseköğretim Sisteminin Uluslararasılaşması Çerçevesinde Türk Üniversitelerinin Uluslararası Öğrenciler İçin Çekim Merkezi Haline Getirilmesi Araştırma Projesi

KALKINMA BAKANLIĞI
KALKINMA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

13.05.2015

Sunum Akışı

- Araştırmanın Genel Çerçevesi
- Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum
- Sorun Alanları, Tespitler, Sonuç ve Öneriler

Amaç, Yöntem ve Kapsam

- Amaç;
  - Uluslararası öğrenci sayısını artırmak,
  - yapılması gereken iyileştirme ve düzenlemeleri tespit etmek,
  - politika önerileri geliştirerek ilgili kurumların değerlendirmesine sunmak,
- Uluslararası öğrencileri ön planda tutan,
- Katılımcılık esas alınarak hazırlandı,
- Veri kaynakları: UNESCO, OECD, YÖK ve ÖSYM
- Mevcut durum ve temel sorunlar yedi başlık altında ortaya konmuştur.

Çalışmanın Önemi

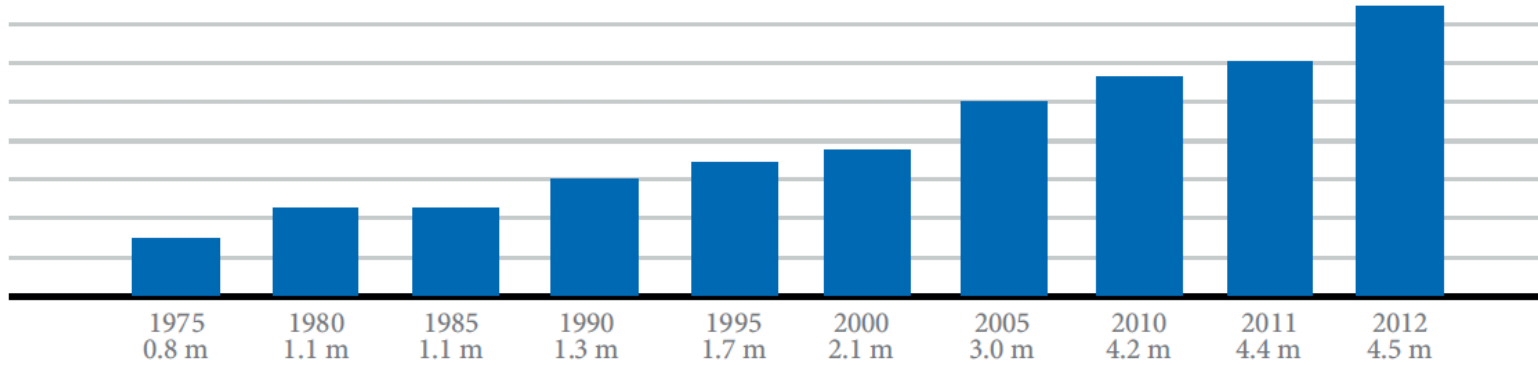
- Uluslararası öğrenciler konusunda yapılan çalışmalar incelendi,
- Uluslararasılaşmanın katkıları farklı boyutlarıyla ele alındı,
- Onuncu Kalkınma Planı hedeflerine hizmet edecek,
- Raporda,
  - Küresel gelişmeler ve eğilimlere,
  - Ülkemizin mevcut durumuna,
  - Temel sorun alanlarına,
  - Uygulanabilir, somut önerilere yer verilmekte

KÜRESEL GELİŞMELER MEVCUT DURUM

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrenci Sayılarının Yıllara Göre Değişimi (1975-2012)

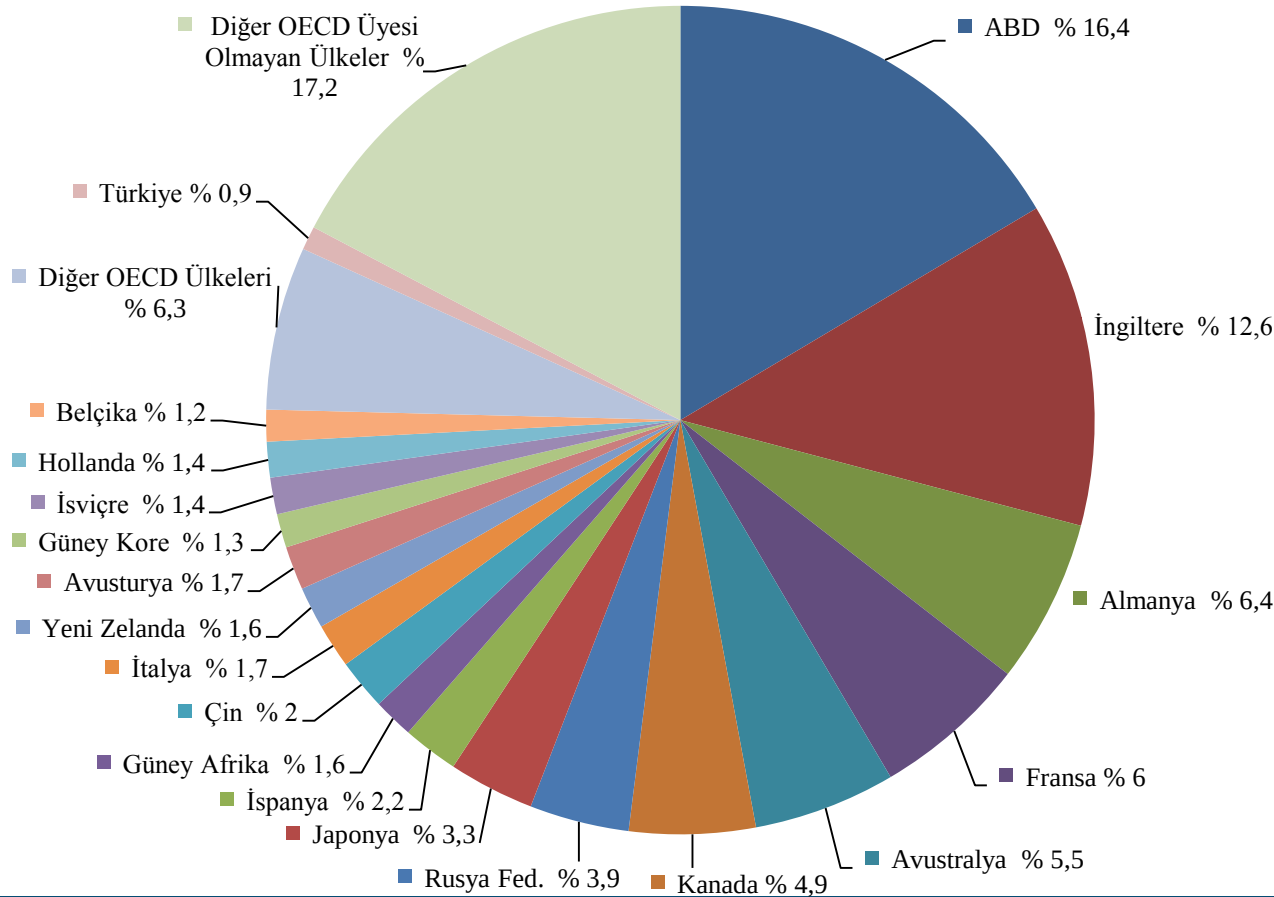

Kaynak: OECD

**1970'li yıllarda dünyada 800 bin olan öğrenci sayısı
2012 itibarıyla yaklaşık yüzde 450 artarak
4,5 milyona ulaşmıştır.**

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Ülkelere Göre Yüzde Dağılımı (2012)

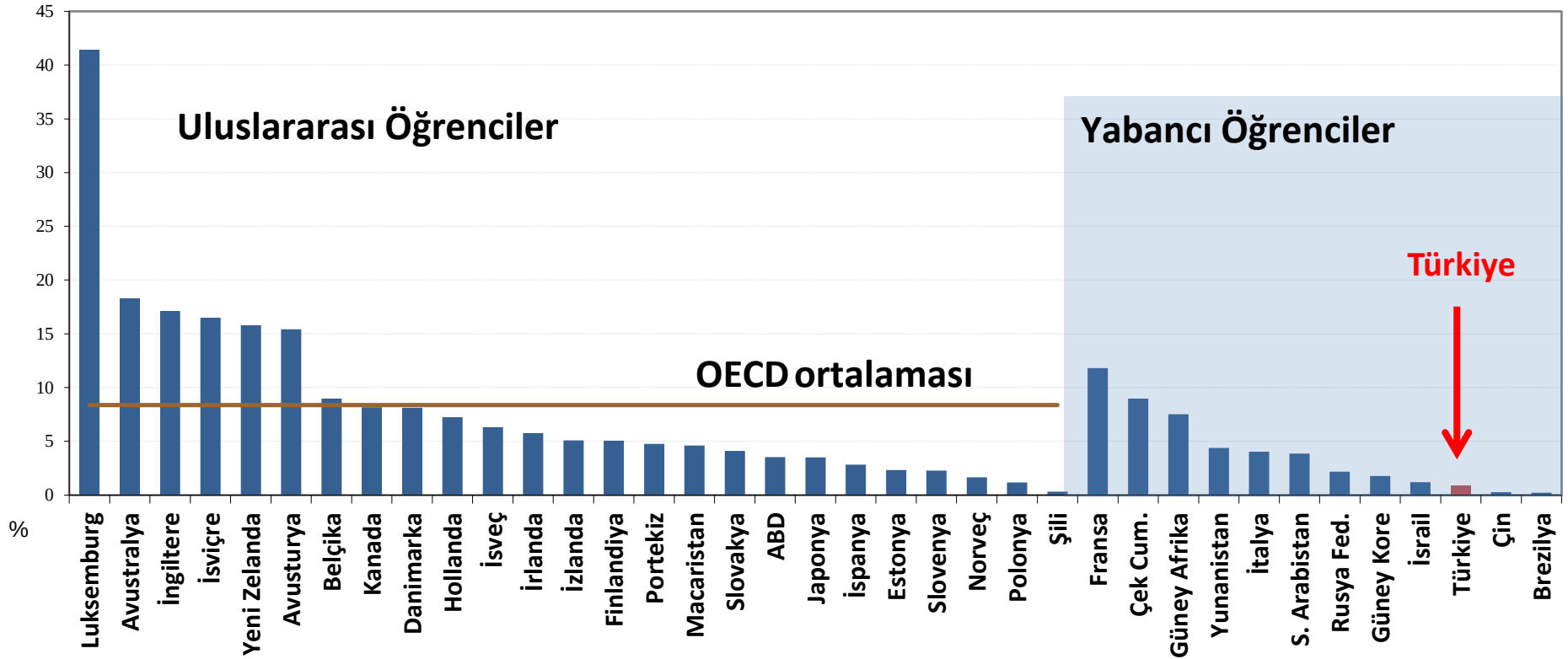

**Türkiye
uluslararası
öğrencilerin
% 0,9'una ev
sahipliği
yapmaktadır.**

Kaynak: OECD

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Yükseköğretimdeki Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Ülkelerdeki Toplam Üniversite Öğrencileri İçindeki Payı (Yüzde, 2012 Yılı İtibarıyla)

Kaynak: OECD, 2014,

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Yurt Dışına En Çok Öğrenci Gönderen Ülkeler (2000, 2012)

2000		2012	
Çin	166.939	Çin	726.995
Güney Kore	71.061	Hindistan	189.472
Yunanistan	63.673	Güney Kore	123.674
Hindistan	62.576	Almanya	117.576
Japonya	59.320	Suudi Arabistan	62.535
Almanya	54.733	Fransa	62.416
Fransa	50.500	ABD	58.133
Türkiye	49.641	Malezya	55.579
İtalya	45.555	Vietnam	53.802
Fas	42.688	İran	51.549
ABD	41.637	Türkiye	51.487

**İlk 6 ülkeden 1,2
milyonu aşkın
öğrenci başka
ülkelere gidiyor.
2013-2014
döneminde
Türkiye'ye gelen
öğrenci sayısı
sadece 1.452**

Kaynak: UNESCO

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrenciler Tarafından En Fazla Tercih Edilen İlk 20 Ülke (2000, 2012)

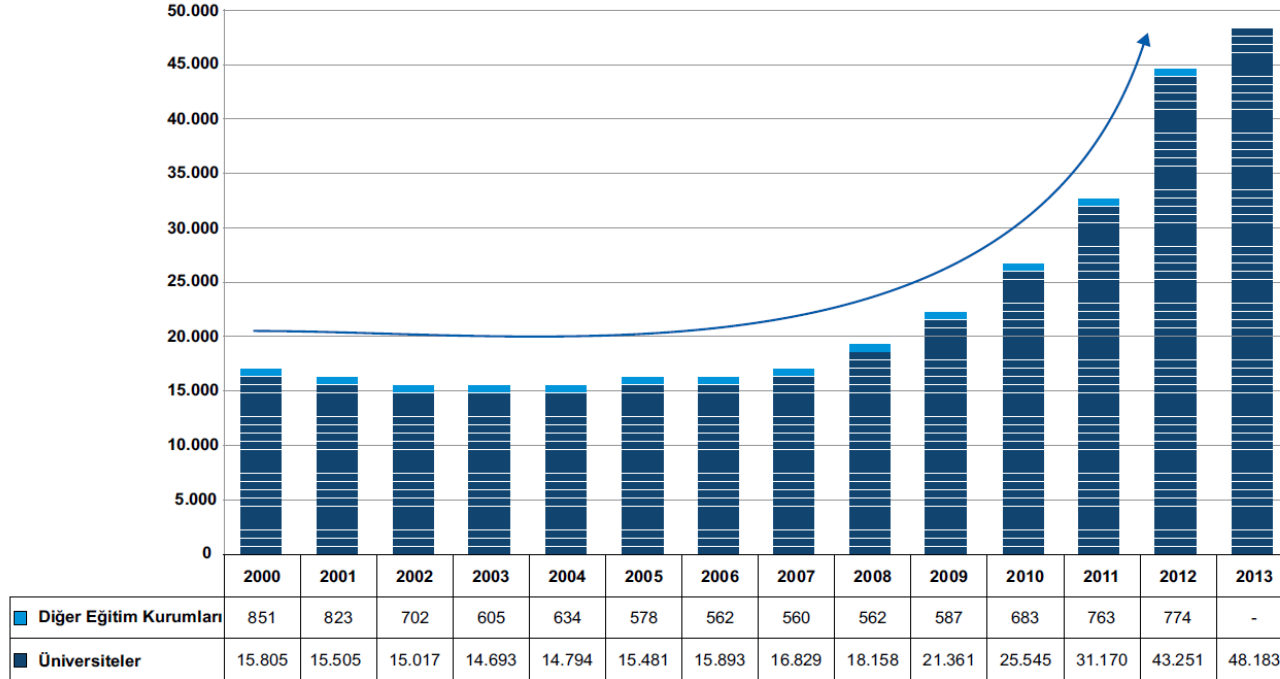
2000		2012	
ABD	475.169	ABD	740.482
İngiltere	222.936	İngiltere	427.686
Almanya	187.033	Fransa	262.597
Fransa	137.085	Avustralya	249.588
Avustralya	105.764	Almanya	206.986
Japonya	59.691	Rusya Federasyonu	173.627
Güney Afrika	45.377	Japonya	150.617
Rusya Federasyonu	41.210	Kanada (2011)	120.960
İspanya	40.689	Çin*	110.079
Belçika	38.799	İtalya	77.732
Kanada	36.450	Suudi Arabistan (2013)	62.105
Avusturya	30.382	Güney Kore	59.472
İsviçre	26.003	Birleşik Arap Emirlikleri (2013)	59.227
İsveç	25.548	Avusturya	58.056
İtalya	24.929	Hollanda	57.506
Malezya	18.892	Malezya	56.203
Türkiye	17.654	İspanya	55.759
Hollanda	14.012	Ukrayna (2013)	49.686
Lübnan	14.008	Mısır (2010)	49.011
Danimarka	12.871	Singapur (2013)	48.938

Kaynak: UNESCO

Uluslararası öğrenciler tarafından en fazla tercih edilen ülkeler gelişmiş batılı ülkelerdir.

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Türkiye'deki Uluslararası Öğrenci Sayısındaki Değişim (2000-2013)

Kaynak: YÖK ve ÖSYM

2000'li yılların başında Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısı 16 bin düzeyinde iken 2013-2014'te bu rakam 48.183'tür.

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrenci Sayısına Göre İlk 20 Üniversite (2013-2014)

Üniversite	Uluslararası Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Uluslararası Öğrenci Yoğunluğu (%)	Türkiye'ye Gelen Toplam Uluslararası Öğrenci Sayısı İçindeki Payı (%)
İstanbul	3.051	128.656	2,37	6,33
Marmara	2.146	72.540	2,96	4,45
Ankara	2.018	61.522	3,28	4,19
Orta Doğu Teknik	1.817	26.678	6,81	3,77
Gazi	1.695	75.188	2,25	3,52
Atatürk	1.424	103.795	1,37	2,96
Trakya	1.329	35.218	3,77	2,76
Ege	1.316	55.972	2,35	2,73
Fatih	1.214	14.553	8,34	2,52
Uludağ	1.214	54.182	2,24	2,52
İstanbul Teknik	1.075	33.283	3,23	2,23
Hacettepe	1.042	41.025	2,54	2,16
Bahçeşehir	1.003	13.537	7,41	2,08
Sakarya	927	69.632	1,33	1,92
Erciyes	924	49.942	1,85	1,92
Ondokuz Mayıs	923	35.791	2,58	1,92
Süleyman Demirel	922	61.015	1,51	1,91
Karadeniz Teknik	854	53.328	1,60	1,77
Selçuk	849	72.499	1,17	1,76
İstanbul Aydın	839	26.807	3,13	1,74

Kaynak: YÖK

Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin % 80’i devlet üniversitelerinde, % 20’si vakıf üniversitelerinde bulunmakta

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrenci Yoğunluğu En Yüksek Olan Üniversiteler (2013-2014)

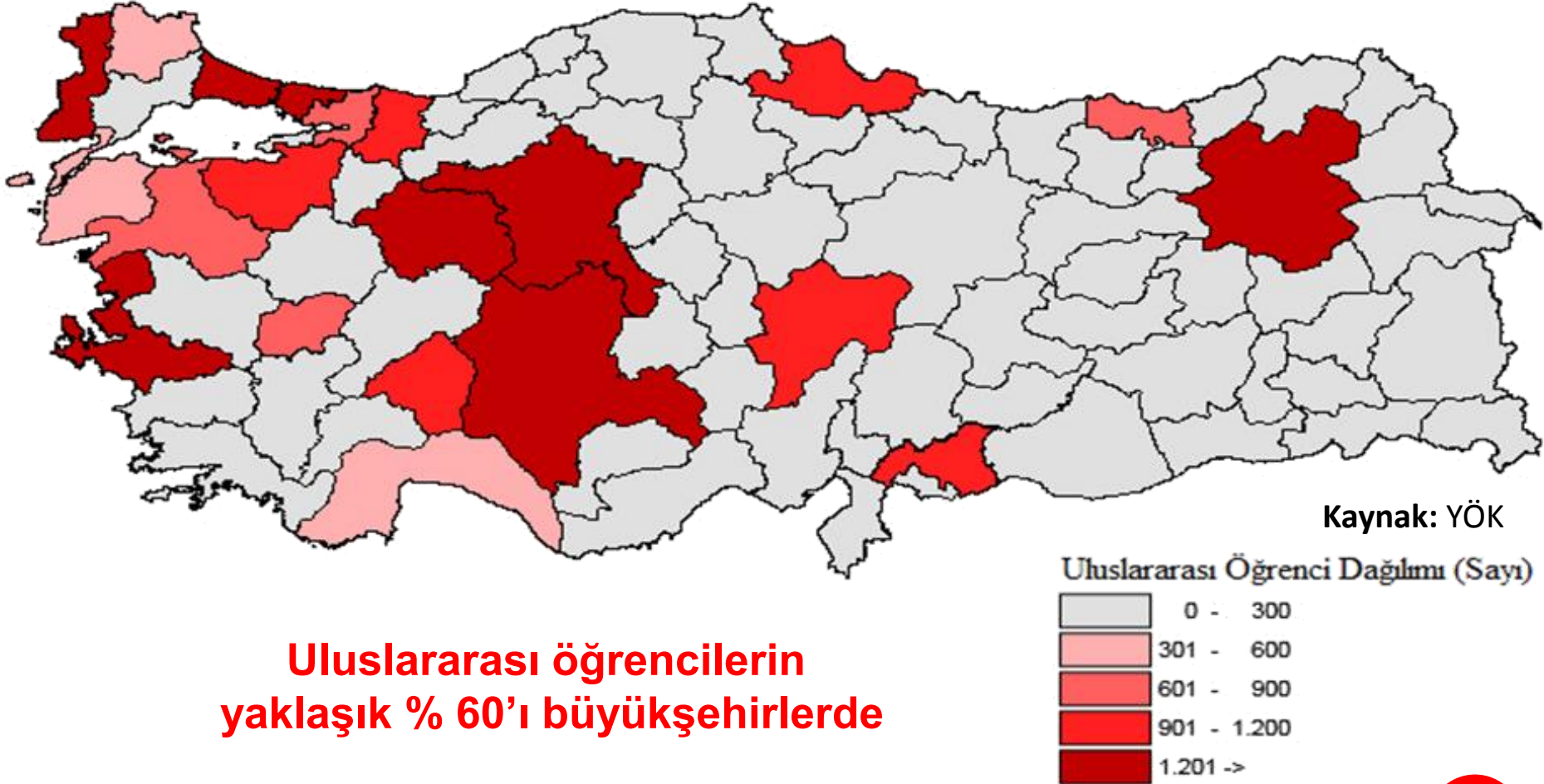
Üniversiteler	Uluslararası Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	U.Öğrenci Yoğunluğu (%)*	U. Öğrenci İçindeki Payı (%)**
İpek***	52	181	28,73	0,11
Uluslararası Antalya ***	247	1.067	23,15	0,51
İstanbul 29 Mayıs ***	113	617	18,31	0,23
İstanbul Şehir ***	401	2.604	15,40	0,83
Fatih***	1.214	14.553	8,34	2,52
Melikşah ***	267	3.342	7,99	0,55
Bahçeşehir ***	1.003	13.537	7,41	2,08
Orta Doğu Teknik	1.817	26.678	6,81	3,77
Fatih Sultan Mehmet***	177	2.612	6,78	0,37
Sabancı***	243	3.652	6,65	0,50
Süleyman Şah***	79	1.224	6,45	0,16
Gediz***	329	5.350	6,15	0,68
Türk Hava Kurumu***	314	5.153	6,09	0,65
Zirve***	397	6.834	5,81	0,82
Özyeğin***	241	4.245	5,68	0,50
Yıldırım Beyazıt	341	6.032	5,65	0,71
Mevlana***	163	2.890	5,29	0,32
İst. Kemerburgaz***	133	2.661	5,00	0,28
Çankaya***	277	6.094	4,55	0,57
Ardahan	159	3.533	4,50	0,33

Kaynak: YÖK

Uluslararası öğrencilerin yoğunluğunun en fazla bulunduğu ilk 20 üniversitenin 17'si vakıf üniversitesidir.

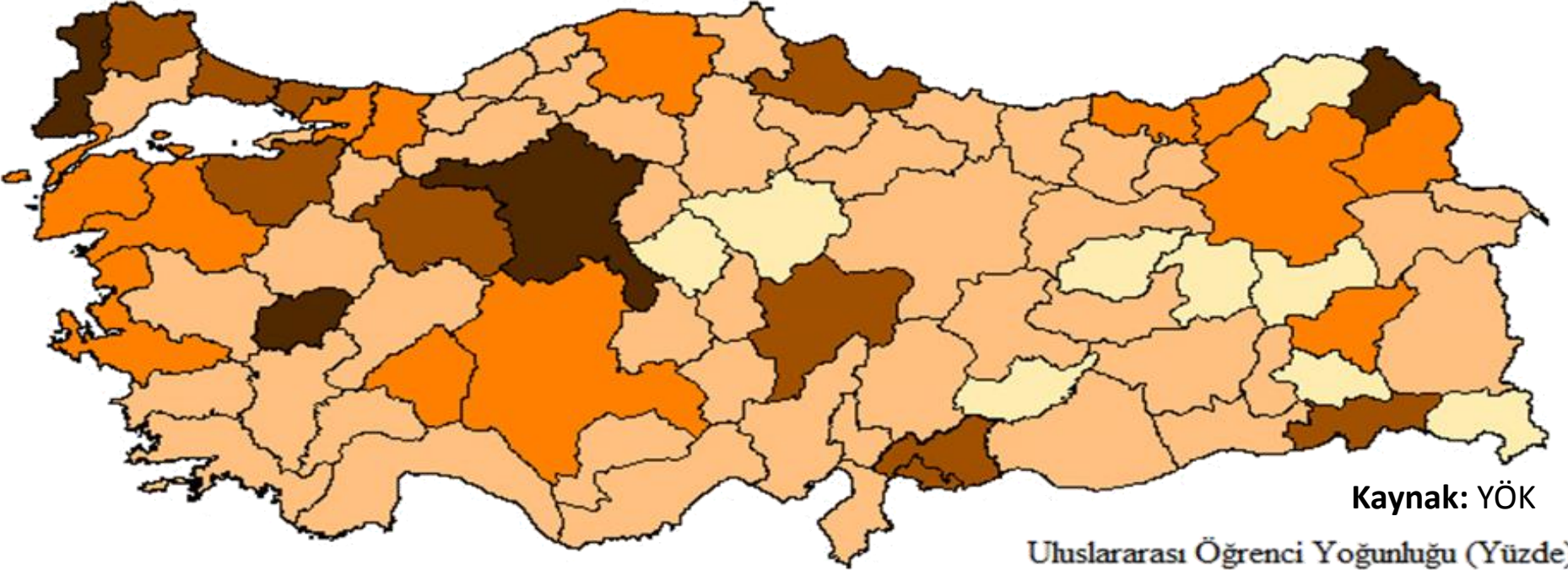
Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı (2013-2014)

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Uluslararası Öğrencilerin Bulundukları İldeki Toplam Öğrenciler içindeki Payı (2013-2014)

Uluslararası Öğrenci yoğunluğu açısından bakıldığında sınır illeri de ön plana çıkmakta

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

Türkiye'ye En Çok Öğrenci Gönderen Ülkeler (2013-2014)

Sıra	Ülke	Öğrenci Sayısı	Sıra	Ülke	Öğrenci Sayısı
1.	Türkmenistan	6.941	11.	Nijerya	876
2.	Azerbaycan	6.901	12.	Moğolistan	862
3.	İran	4.343	13.	KKTC	860
4.	Afganistan	2.332	14.	Bulgaristan	843
5.	Suriye	1.785	15.	Rusya Federasyonu	825
6.	Irak	1.585	16.	Pakistan	728
7.	Yunanistan	1.500	17.	Çin	691
8.	Kırgızistan	1.410	18.	Filistin	675
9.	Kazakistan	1.306	19.	Arnavutluk	644
10.	Kosova	925	20.	Somali	638

Kaynak: YÖK

Türkiye'yi tercih eden uluslararası öğrenciler ağırlıklı olarak tarihi ve kültürel olarak yakın olduğumuz ülkelere

Küresel Gelişmeler, Mevcut Durum

İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkelerin Gönderdikleri Uluslararası Öğrenci Sayıları ve Öğrencilerin En Fazla Tercih Ettiği Ülkeler (2010)

Yurt Dışına En Fazla Öğrenci Gönderen İİT Üyesi Ülkeler	Öğrenci Sayısı	İİT Üyesi Ülke Öğrencilerinin En Çok Tercih Ettiği Ülkeler	Öğrenci Sayısı	İİT Üyesi Ülke Öğrencileri Tarafından En çok Tercih Edilen İİT Üyesi Ülke	Öğrenci Sayısı
Malezya	51.216	ABD	585.957	Malezya	58.944
Türkiye	48.924	İngiltere & K. İrlanda	269.782	Tayland**	17.995
Fas	41.209	Avustralya	235.373	Kırgızistan	15.364
Suudi Arabistan	41.099	Fransa	191.295	Türkiye	13.579
İran	38.067	Japonya	137.522	Suudi Arabistan	12.627
Pakistan	34.602	Almanya	105.936	Kazakistan	8.252
Endonezya	34.127	Kanada	83.424	Fas	8.179
Tayland**	25.853	Malezya	58.944	Endonezya	5.950
Arnavutluk	23.391	Güney Kore	57.254	Azerbaycan	5.434
Cezayir	22.221	Güney Afrika	48.243	Katar	5.270

Kaynak: UNESCO

Tarihi ve kültürel coğrafyamız uluslararası öğrenci sayımızın artırılmasında önemli bir fırsat

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

1. Strateji ve politikalar

2. Tanıtım ve markalaşma

3. Yükseköğretim sisteminin uluslararası öğrenciler için hazır hale getirilmesi

4. Başvuru, seçim ve kabul süreçleri

5. Mevzuat ve bürokratik işlemler

6. Burs sistemi

7. Uluslararası öğrencilere Türkçe öğretimi

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Ulusal Strateji
- Üst Yapı
- Farkındalık
- Veri ve İstatistik
- İzleme ve Değerlendirme

1

Uluslararasılaşmada Etkin Bir Yönetişim

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Türkiye Markası
- Tanıtım Stratejisi
- Tanıtım Araçları
- Bilişim Teknolojileri
- Dış Temsilcilikler
- Teşvik Sistemi

Tanıtım ve Markalaşma Faaliyetleri

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Stratejik Planlar
- İşbirliği ve Değişim Programları
- Akreditasyon ve Denklik
- Fiyatlandırma
- Yabancı Dilde Eğitim
- Fiziki ve Sosyal Koşullar
- Öğrenci Ofisleri
- Mezunlara Yönelik Faaliyetler

3

Yükseköğretimin Uluslararasılaşmaya Hazır Hale Getirilmesi

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Ortak Bir Başvuru Sistemi
- Seçim ve Kabul Sistematiği

4

Öğrenci Başvuru ve Kabul Süreçlerinin Gözden Geçirilmesi

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Sistem Analizi
- Vize ve İkamet
- Uzun Süreli İkamet
- Çalışma İzinleri
- Genel Sağlık Sigortası

5

Mevzuat ve Bürokratik İşlemlerin Gözden Geçirilmesi

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Burs Sistematiği
- Farklılaştırılmış, Tematik Burslar

Burs Sistemi

Sorun Alanları, Tespitler ve Çözüm Önerileri

- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Altyapısı
- Türkçe Dil Beceri Düzeyi Tespit Sınavı

7

Uluslararası Öğrencilere Türkçe öğretimi

TEŞEKKÜR EDERİZ.

KALKINMA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Araştırma Projesi Raporuna <http://kam.kalkinma.gov.tr> adresinden erişilebilir.

kam.kalkinma.gov.tr